

تاریخ تحلیلی بخش سازی ۲۰ ساله

از سال ۱۵۰ هجری شمسی

نویسنده:

میرزا سلطانعلی پرویزی بابادی

2048074

سرشناسه	پرویزی بابادی، سلطانعلی، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور	تاریخی تحلیلی ۲۰۰ ساله بختیاری / نویسنده سلطانعلی پرویزی بابادی.
مشخصات نشر	تهران: مؤلفین طلائی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۴۱۶ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۲۴۸-۸۷۶-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	بختیاری -- تاریخ
موضوع	Bakhtiari (Iranian people) - History
موضوع	ایلات و عشایر -- ایران -- تاریخ
موضوع	Nomads - Iran - History
رده‌بندی کنگره	DSR ۷۲
رده‌بندی دیویی	۹۵۵/۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۶۷۰۱۹۷۱

عنوان	تاریخ تحلیلی ۲۰۰ ساله بختیاری از سال ۱۱۵۰ هجری شمسی
نویسنده	میرزا سلطانعلی پرویزی بابادی
به اهتمام	پرویز پرویزی بابادی
ناشر	مؤلفین طلائی
صفحه‌آرا	زهره تقی‌زاده
ویراستار	ندا برومند یگانه
نوبت چاپ	اول - ۱۳۹۸
تیراژ	۱۰۰۰ جلد
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۲۴۸-۸۷۶-۳
چاپ و صحافی	حمزه‌ای
قیمت	۳۵۰۰۰۰ ریال
قطع کار	وزیری

www.bookgolden.ir

تهران - میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید نظری، پلاک ۱۳۰ -

طبقه پنجم غربی - تلفن: ۶۶۹۵۱۶۲۱ - ۲۱

مقدمه ناشر

بی‌برد، تعالی علمی و فرهنگی کشور، بازتاب میزان تفکری است که فرهیختگان ر مقام حمل به منصف ظهور می‌رسانند و در این میان، مهم‌تر و حساس‌تر از همه، رساله، عالمان و علم‌اندوزان می‌باشد. لذا یکی از مسئولیت‌های مهم مراکز فرهنگی، نشر آثار علمی این عزیزان است. از این رو انتشارات مؤلفین طلایی بر آن است تا جهت ارتقاء سطح علمی و فرهنگی کشور به چاپ کتب مورد نظر اساتید و دانشجویان مبادرت نماید و عزیزانی که مایل به همکاری می‌باشند، می‌توانند با شمارهای انتشارات تماس حاصل نموده و یا از طریق ایمیل Rockgo.den2@gmail.com با ما در تماس باشند. با این امید که به واسطه استمرار فعالیت‌های انتشارات، بزرگان گامی در راه رشد و بالندگی فرهنگی کشور عزیزمان برداشت.

با سپاس از فرهیختگان و دوست‌داران علم

انتشارات مؤلفین طلایی

مقدمه مؤلف	۱۱
زندگی نامه	۱۳
فواید مطاله و نگارش تاریخ	۲۲
گفتار اول: سرزمین بختیاری و اوضاع جغرافیایی	۲۳
گفتار دوم: پیدایش و تقسیم بندی ایلات بختیاری	۲۹
بخش اول: پیدایش و تشریح تقسیم ایلات بختیاری	۲۹
بخش دوم: تقسیم بندی ایلات هفت تلگ و چهارلنگ بختیاری	۴۱
گفتار سوم: جنگ و اختلاف و خانه گرویی ایلات از سال ۱۱۴۴ تا ۱۲۶۴ (ه. ق.)	۵۱
بخش اول: اردو کشی نادر شاه به خاک بختیاری	۵۳
بخش دوم: اردو کشی کریم خان زند و علیمردان خان چهارلنگ کیومرثی بختیاری	۵۷
بخش سوم: جنگ آقامحمدخان قاجار با بختیاریان	۶۹
بخش چهارم: خانه گرویی ایلات بختیاری در دربار پادشاهان	۷۱
بخش پنجم: اختلافات خوانین دورکی با خوانین بختیاروند	۷۵
بخش ششم: جنگ کلنگ چین و انگیزه های آن	۷۸
بخش هفتم: جنگ اندیکا و کشته شدن نجفقلی خان بختیاروند و الله کرم خان محمود صالح و رانده شدن ایل محمود صالح چهارلنگ از اندیکا	۸۴
بخش هشتم: جنگ فرامرزخان بابادی با مؤمن خان زلفی چهارلنگ و اوضاع ایل بابادی در آن زمان	۸۷
بخش نهم: کشته شدن فرامرزخان بابادی با توطئه ظهراب خان چهارلنگ و کشته شدن محمودخان به دست بابادیان	۹۰
بخش دهم: مبارزات شدید خوانین بختیاروند با خوانین دورکی و منجر شدن به جنگ های دیرآب، منار، نه هزار	۹۴

بخش یازدهم: جنگ دیرآب و کشته شدن آفرهاد و آجهانبخش از ایل راکی و آسیدال و آمدنی
از ایل بختیاروند..... ۹۷

بخش دوازدهم: جنگ منار و کشته شدن جعفرقلی خان دورکی..... ۱۰۱

بخش سیزدهم: حاج میرزا پرویز خان بآبادی و بازگشت او از خانه گرویی در سال ۱۲۵۲ (مق)..... ۱۰۸

بخش چهاردهم: مناسبات بین جعفرقلی خان بختیاروند و نامدارخان منجزی و قتل عام در
جلسه مهمانی..... ۱۱۴

بخش پانزدهم: جنگ نه هزار و انگیزه شکست خوانین بختیاروند و چهارلنگ محمود صالح از
نوانین بآبادی و دورکی..... ۱۱۷

بخش شانزدهم: دستیابی محمدتقی خان کیومرثی بر خوزستان و سرپیچی وی و اردو کشی
منوچهرخان و عبدالدوله والی اصفهان به بختیاری جهت دستگیری وی..... ۱۲۴

گفتار چهارم: از دورانی خانی خان دورکی و پیشرفت های شگرف آنان..... ۱۴۱

بخش اول: مبارزات کلبعلی خان با پسران جعفرقلی خان و کشته شدن ابدالخان..... ۱۴۱

بخش دوم: جنگ گله نازه و «حسین قلی خان» و کشته شدن پسران کلبعلی خان و
آعلیداد در مجلس مهمانی..... ۱۵۳

بخش سوم: کشته شدن فتح الله خان چهارلنگ در مهمانی به وسیله محمدعلی خان و چراغعلی خان
پسران الله اکرم خان و پشتیبانی اولاد جعفرقلی خان از آنان..... ۱۶۲

بخش چهارم: ریاست حسین قلی خان ایلخانی بر سران ایلات بختیاری و متحد کردن آنان و
سپس کشته شدن او در اصفهان به وسیله ظل السلطان..... ۱۶۸

بخش پنجم: اوضاع اولاد جعفرقلی خان بعد از ایلخانی و جنگ نهی..... ۱۸۵

بخش ششم: حکومت دو خانوادگی و تقسیم افراد ایل به دسته های ایلخانی و حاج ایلخانی..... ۲۰۱

بخش هفتم: پیدایش نفت در خاک بختیاری و بستن قرارداد با اولاد جعفرقلی خان..... ۲۲۹

بخش هشتم: جنگ رضا جوزدانی و جعفرقلی چرمهینی یاغیان مشهور با دولت وقت به فرماندهی
نصیرخان سردار جنگ بر قشون دولتی..... ۲۴۹

گفتار پنجم: اوضاع ایلات بختیاری در زمان رضاشاه پهلوی و محمدرضاشاه پهلوی

بعد از کودتای ۱۲۹۹ تا ۱۳۵۲ شمسی..... ۲۶۷

بخش اول: اوضاع ایلات بختیاری در زمان حکومت پهلوی اول..... ۲۶۷

بخش دوم: خلع سلاح ایلات بختیاری و جنگ اعراب و بختیاریان در بهبهان	۲۷۲
بخش سوم: یاغی‌گری آجهانبخش و آبدال راکی	۲۷۹
بخش چهارم: تجزیه ایل چهارلنگ از ایل هفت لنگ	۲۸۳
بخش پنجم: جنگ سفیددشت	۲۹۳
بخش ششم: محاصره شدن سرلشکر حبیب‌الله شیبانی در کهگیلویه و تنگ تامرادی و یاری بختیاریان	۳۰۵
بخش هفتم: مأموریت در پازنان	۳۱۴
بخش هشتم: اثرات جنگ جهانی دوم و کارهای ابوالقاسم خان بختیار و مرتضی قلی‌خان صمصام	۳۱۸
بخش نهم: سرگذشت حکمران دو خانوادگی و انقراض آنان	۳۳۰
بخش دهم: ازدواج ثریا سفند یاری با محمدرضا شاه پهلوی	۳۳۷
بخش یازدهم: اوضاع ایلات بختیاری در سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۳۴۳ شمسی و واقعه جنگ حاج حیدر ۳۴۱	
گفتار ششم: کوچ، کشاورزی، داد و ستد، عادات و رسوم، باورها و عقاید دینی و لباس بختیاری	۳۵۳
بخش اول: کوچ در بختیاری	۳۵۳
بخش دوم: کشاورزی ایلات بختیاری	۳۶۵
بخش سوم: دامداری و حشم‌چرانی ایلات بختیاری	۳۶۷
بخش چهارم: دزدی و شرارت در ایلات بختیاری و بدآموزی‌ها	۳۷۲
بخش پنجم: جنگ و کشتار در ایلات بختیاری	۳۸۰
بخش ششم: باورها و عقاید افراد ایلات بختیاری	۳۸۴
بخش هفتم: لباس بختیاریان	۴۰۲
تصاویر	۴۰۴
منابع و مأخذ	۴۱۶

مقدمه مؤلف

بارها آرزو می‌کردم که ای کاش تاریخی در دسترس بود تا از اوضاع و تشکیلات ایلات بختیاری و کارهایی که در طول تاریخ انجام داده‌اند آگاهی می‌یافتم ولی متأسفانه تاکنون، تاریخ کامل و مستقلی نباشته نشده و ایلات بختیاری ناشناخته باقی مانده‌اند.

با مطالعه و بررسی در سفرنامه‌های مستشرقین انگلیسی و روسی و حتی در تاریخ‌هایی که اولاد مرحوم جعفرقلی خان و سرخان آلف کرده‌اند، متوجه می‌شویم هنوز مسائل ایلات بختیاری مجهول مانده و آنچه را که بنده می‌خواستم بدانم نیافتم. در واقع کار خود را از صفر شروع کردم. می‌خواستم بدانم ایلات بختیاری در قریب چه تشکیلاتی داشته‌اند و تحولاتی که به مرور زمان برای آن‌ها رخ داده مانند: ایل‌بندی، نام‌گذاری، جنگ‌ها و جدال‌ها و حوادث چگونه بوده و از چه تاریخی به این سرزمین آمده‌اند.

چون جستجو مایوس‌کننده بود، ابتدا تصمیم گرفتم که دایره‌ی کار را نگرفته و بختیاری و تاریخش را رها سازم، اما بعد اندیشه نمودم که با آن همه عشق و علاقه به تاریخ و آن همه کوشش که در این راه شده است، حیف است آن را رها کنم. سرانجام با وجود سرمایه علمی اندک به نگارش وقایع و حوادث بختیاری پرداختم.

ولی با وجود همه این موارد پنداشتم که انصاف نیست تاریخی در حدود امکانات و اطلاعات خودم هرچند که ناقص باشد تألیف ننمایم؛ زیرا تمام وقایع تاریخی را تاریخ‌نویسان، سال‌ها بعد از واقعه به رشته تحریر درآورده‌اند. مثلاً حکیم ابوالقاسم فردوسی، تاریخ معروف خود را (شاهنامه) از روی خدای‌نامه‌ها و روایات و افسانه‌های قدیمی که سینه‌به‌سینه در میان مردم بود و قبلاً آن‌ها را ابومنصور محمد بن عبدالرزاق در سال ۳۴۶ (ه ق) گردآوری کرده بود، بعد از چندین سال به رشته تحریر درآورد.

بنده هم تا حدودی همان رویه را پیش گرفتم، علاوه بر اینکه از کتبی که توسط مرحوم حاج

علی‌قلی‌خان سردار اسعد، سرکار سرهنگ ابوالفتح اوژن، تاریخ پانصد ساله خوزستان و کتاب مشعشعیان تألیف آقای احمد کسروی، تاریخ لرستان تألیف آقای ساکی، یادداشت‌های آقای اسکندر خان بابادی عکاشه، تألیفات مستشرقین و سیاحان غربی و همچنین حکایات و روایات گذشته بختیاریان که در اذهان مردم و بزرگان طوایف مانده است بهره‌برداری نموده‌ام.

منظور از تألیف این تاریخ آن نیست که بخواهم قلم‌فرسایی نموده و اطلاعات و ادبیات خود را به ثبت بسانم بلکه هدف تنها این است که تاریخی درباره ایلات بختیاری بنویسم تا شاید دانشمندان و تاریخ‌نویسان آینده آن را تکمیل و نواقص آن را مرتفع سازند.

من این تاریخ را به سبک ساده و بی‌طرفانه نوشتم و یقین ندارم که موفق به چاپ آن گردم و شاید هم تا موقع به چاپ رسیدن، بیشتر مشکلات و ناراحتی‌ها و کمبودها از بین رفته باشد زیرا جهان در حال تحول است و برنامه‌های عمرانی و توسعه فرهنگ و آموزش علم و پیشرفت تمدن در حال درخونی است.

در این تاریخ، گذشته و حال به هم پیوند داده شده است زیرا وقتی روایات و حکایات گذشته و حال به هم آمیخته شود یک نوع غره، به وجود می‌آورد و عشایر، شناسنامه خود را خواهند دانست و بیشتر به یکدیگر و هم‌وطنان و کشور خود دلبستگی و علاقه‌مند خواهند شد، زیرا عشایر از قدیم نام و نشان مستندی ندارند، به واسطه بی‌سوادی و بی‌اعتنا بودن به زندگی، تاریخی از اعمال خود ننوشته‌اند و در کتاب تاریخی، چه تاریخی که توسط دانشمندان خارجی نوشته شده و چه آن‌هایی که توسط درختان داخلی نوشته شده، می‌گویند بختیاری‌ها عشایر ناشناخته‌ای هستند، معلوم نیست که از کجا و از چه زمانی به نواحی کنونی آمده‌اند.

بدین جهت این تاریخ به رشته تحریر درآمده تا هر فرد آگاهی که بدان ایراد و انحراف و یا اطلاعات بیشتری وارد کند، کتباً مرقوم فرماید که پس از جمع‌آوری و رفع نواقص، تاریخ کامل‌تری به چاپ برسد.

میرزا سلطانعلی پرویزی بابادی